

"ישיבישע בלאט"

"לאמדעס" ב"דף היומי" בשו"ת ומ"מ

"מראי מקומות"

והאמר רבי זירא וכו' השוחט צריך שיתן עפר וכו', וברשב"א תוה"ב בית ראשון ה' הוכיח מכאן דמי שאין לו עפר לא ישחוט, אמנם בשפת אמת ביצה ז': דחה ראייתו וכתב דזהו רק דין לכתחילה.

דמזמין ליה לעפר דכולה פיתקא, עי' רש"י ב' פירושים ובשו"ע יו"ד כח' ה' הביא ב' הדעות, ועי"ש ש"ך ס"ק יב' ורעק"א, ועי' בה"ל ח"ב יד' שתלה ב' הפירושים אי עפר שלמטה הוא חלק ממצות הכיסוי או רק תנאי במצוה.

שמע מינה מלא צואר חוץ לצואר, ולפי זה בשוחט ב' בהמות יצטרכו מלא ג' צוארים, ונחלקו הראשונים כשלא היה בסכין שיעור זה אי הפנימית לכה"פ תהיה מותרת, וכן דעת הרא"ש (והרמב"ן אוסר), ומהי הפנימית, עי' ב"י וב"ח סי' כד' ועי"ש פרמ"ג ותבו"ש בבאור דבריהם.

מחטא דאושכפי מאי, בדעת רש"י נראה דאין החשש מצד דרוסה, אלא מחשש נקובה וקריעת הסימנים, כ"כ הב"ח בסימן ח', ועי' מה שהביא פי' הר"ן, ובפר"ח ב' ובתבו"ש ט' פי' רש"י כהר"ן.

נפלה סכין ושחטה וכו', ונחלקו הראשונים מה הדין בנפלה הסכין מידו בלא כוונה האם כשר או לא שהרשב"א מכשיר והרא"ש פוסל, ועי' תבו"ש ג' ב' שגם לדעת הרשב"א איירי באופן שנפלה מחמת פעולתו ולא שסתם הרוח הפילה את הסכין מידו, ובבאור דעת הרא"ש עי' יד יהודה שם ובראש יוסף, ועי' בה"ל ח"ג כג' שדעת רש"י כדעת הרא"ש.

תוספות בסנהדרין עז. ד"ה סוף הכריחו שמשנתנו היא כדעת ר"ל שאשו משום ממונו, שלר"י שאשו משום חציו כל שהניחה במקום שנפלה מחמת הנחתו הוי מעשיו וחיציו, (ועי' בה"ל הנ"ל דגם לשיטתו יש חילוק בין נפלה להפילה בגלל שבעי כוונה), ועי' חי' רבינו חיים הלוי שכנים יא' א' בבאור הלימוד ש'אשו משום חציו'.

ביום של שלמה פ"ב יג' כתב דאף שקי"ל כר"נ ששחיטה לא בעי כוונה, אם כיוון כוונה הפכית שחיטתו פסולה, ועי' פת"ש ג' א' שהביא כמה דוגמאות לזה, ועי' עונג יו"ט סי' נד' מה שהקשה על דבריו ועי' אחיעזר יו"ד ד' ה'.

והא אמרה רבא חדא זימנא, ועל מי הקושיא עי' רש"י ותוס' ועי' מהר"ם, ועי' רמב"ן ורשב"א ובבאור הרי"ף בקושיא, עי' תפארת יעקב.

דתנן וכולן ששחטו ואחרים רואין אותן וכו', ועי' לעיל יב: תוד"ה מאן למה כוונת הגדול עומד על גבן לא מהני ללשמה, ע"ע ברשב"א שם בשם רבינו יונה.

צריכא וכו', ויש לבאר תי' הגמ' לפי השיטות השונות איזה כוונה בעי כוונה לחיתוך או לחיתוך סימנים דווקא, או דלא בעי לר"נ כוונה כלל, עי' רמב"ן ורשב"א ובתוד"ה ואי, עי"ש מהרש"א ועי' מהר"ם בדברי רש"י.

איתמר נדה שנאנסה וטבלה וכו', ברמב"ן כאן מחלק בין מצוות אלו שאינם אלא להכשיר שרק בהם נחלקו האם בעי כוונה לעצם המעשה או לא, (ובאור שמח מקוואות א' ח' מחלק בין טבילה לשחיטה עי"ש), אבל בכל המצוות המעשיות כמו לולב שופר סוכה וכדו' בהם ודאי שבעי כוונה לעצם העשייה ולא מהני מתעסק וכל מה שנחלקו בהם אי מצוות בעי כוונה או לא בעי כוונה, אמנם ברמב"ן במלחמות ר"ה ז': וכן בהגהות אשר"י שם פ"ג יא' משמע שזהו אותו נידון, ובחת"ס מחלק בין עצם קיום המעשה שבזה נחלקו כאן האם מהני כשנעשה בלא כוונה, לבין קיום המצוה בעשייה זו שגם בדברים אלו תלוי במחלוקת האם מצוות בעי כוונה או לא.

עוון כרת הותרה איסור מיתה מבעיא, עי' ראשונים שהקשו דהלא מצינו כן בכמה מקומות בנדה שהותרה לזה ולא ולמה כאן תמה, וע"ע תפארת יעקב מה שבאר בקושיית הגמ', וע"ע רש"י ששעמד על שינוי הלשון בין "עוון כרת" ל"איסור מיתה".

גל שנתלש ובו ארבעים סאה וכו', עי' מקוואות ה' ד' שנחלקו תנאים האם ים דינו כמקוה או כמעין, ועי' ב"י רא' שלא נחלקו לענין הכשר זוחלין שמהני אלא רק לענין הכשר זבין וכדו' שבע מים חיים, ועי"ש מה שהביא מהמהרי"ק שורש קטו' למה גל שנתלש הוי כמעין עדיין, וכן עי"ש בנו"כ בשו"ע למה בעי מ' סאה למ"ד שבמעין א"צ, ועי' חי' רח"ה מקוואות ט' ו' מה שמחלק בין דין הכשר מעיין בזוחלין להכשר מעיין בכל שהו ולפי זה יובן דין גל, ועי' מה שהבאנו לקמן באור הגר"א רא' סק"ו דשניהם מאותו דין, דמה שמעיין מטהר בכל שהוא הוא משום דזוחלין כשר בו ומחבר את הכל להיות כ-מ' סאה צבורים.

מאי לאו אדם דומיא דכלים וכו', והא דהוצרך לדיוק זה ולא מביא ראייה מכלים עצמם?, עי' תורת חיים וצל"ח.

ע"ב

ליגזור משום חרדלית, ועי' רש"י ותוס' כאן מהי הגזירה, וע"ע בדבריהם חגיגה יט., וברשב"א כאן ועי' תפארת יעקב ולב אריה, ובענין פסול קטפרס וזוחלין אי היינו הך, עי' קה"י טהרות נ', באור הגר"א יו"ד רא' ו', ובאמרי משה א' ד'.

שאיין מטבילין באויה, עי' רש"י ותוס' כאן ובחגיגה טעם הפסול, ובב"י רא' הביא מקור לזה מקרא "מעין ובור מקווה מים", וע"ע מה שהביא שם לדון לגבי שלג, ע"ע חזו"א מקוואות ו' תניינא ד', ובקה"י טהרות נט', ובדעת הרמב"ם מקוואות ט' יח' עי"ש כס"מ, ובאבני נזר יו"ד רעא' כתב שכן שיי' רש"י, ומה שלמסקנא משום גזירות אלו היה צריך להשמיע לנו גם באדם וגם בכלים, עי' צל"ח וראש יוסף.

ואם בשביל שיוזחו (ידיו) טהורות, אי גרסינן ידיו או לא עי' רש"י ור"ג, ואי גרסינן ידיו לכאורה א"צ לומר שנפלו הפירות לרצונו עי' רש"ש ושפ"א חגיגה יט., עי"ש טורי אבן מה שהביא מהתוספתא.

עי' רשב"א מה שהביא להוכיח בשם התוס' שא"צ דעת בעל הפירות דווקא אלא מהני דעת כל אדם, וברמב"ם טו"א יב' א' חולק וס"ל דבעינן רצון בעלים, ועי' חזו"א מכשירין א' יב' בבאור מחלוקת, וע"ע קה"י טהרות סד'.

לא כאילו לא טבל למעשר אבל טבל לחולין, ואף שזה כבר אשמועינן ברישא, עי' תוס' חגיגה ד"ה לא שאשמועינן שלחולין טהור בלא כוונה, ועי"ש מהרש"א, וע"ע מה שפיי' שם התוס' ובטורי אבן על דבריהם, ע"ע תירוצים כאן בתפארת יעקב ושפת אמת.

מתעסק בקדשים וכו', ומהו מתעסק עי' לעיל רש"י ותוס' בדף יג., ובבאור דברי התוס' עי' חזו"א זבחים כ' יא-יג, ובאחיעזר יו"ד סימן ד'.

בראש יוסף הקשה דלפי המבואר ברש"י חגיגה יח: וכן ברמב"ם טבילה שלא בכונה פסולה לתרומה ולקדשים רק מדרבנן, ולמה לא נילף לפסול משחיטת קדשים שלא בכונה שפסולה מה"ת?, עי' מה שתי' וע"ע מהר"ם שיק ובאור שמח מקוואות א' ח'.

ועוד בתרומה נמי אכלה וכו' אם יש להן פקחות מתקנות אותן וכו', וקשה דילמא שאני התם דאין להן דעת כלל ולכן מהני דעת חברתן, אבל איפה שיש להם דעת ולא כווננו מי אמר דמהני, כן הקשה הראש יוסף, ועי' אור שמח מאכ"א יז' כז' מה שמתרץ.

שנפלה מן הגשר, עי' שיטמ"ק בשם הראב"ד אי איירי הכא שבא ע"י איזה פעולה מצידה או לא.

שירדה להקד, ופרש"י שאז נפלה כולה לתוך המים, ועי' שיטמ"ק בשם הראב"ד, ועל דעת רש"י קשה הא בשחיטה בעי כוונה לחיתוך כל הסימנים?, עי' תפארת יעקב ורש"ש.

שחט פרה ובהמה אחרת עמה לדברי הכל פסולה, וברש"י פי' הטעם דהוי פסול היסח הדעת במה שעושה מלאכה אחרת עמה, וקשה למה לא פי' משום 'אותה ולא אותה וחברתה?', ועי' ראש יוסף תפארת יעקב ומהר"ם שיק.

חולין לב.

להשלמת הסוגיא הבאנו כאן גם מעט מן הדף הבא עד למשנה
נשחטה בהמה אחרת עמה וכו', בדעת הרמב"ם בזה, עי' מש"כ בהל' פרה אדומה ד' יח', וזה לכאורה סותר למה שפסק בסוגיין כרבי נתן, עי"ש כס"מ ובמרכבת המשנה שם, ובפלתי ג' א', ועי' כאן בצל"ח ותפארת יעקב, ועי' חזו"א פרה ח' יא' מה שרצה לגרוס בדברי הרמב"ם.

תוד"ה נשחטה, הקשו מתי נצטרך לרבנן פסול 'אותה ולא אותה וחברתה', הא כל פעם שיש כוונה תאסר מדין מלאכה אחרת, עי' תי', ע"ע ראש יוסף מש"כ ליישב קו' התוס', וע"ע צל"ח, וחזו"א סי' ריד'.

בפסול שחט אותה ולא אותה וחברתה, עי' אור שמח פרה ד' יח' אי נאמר בכל הזבחים משום דכתיב 'תזבחוהו', ורק בפרה מעכב, עי"ש מה שתלה הדברים בנידון בירושלמי.

לע"נ הג"ר חיים בן-ציון בה"ג רבי משה זצ"ל נלב"ע טו' כסלו תשעה'
להנצחות והארות 0527652935, או 7652935@gmail.com לקבלת הדף במייל
שלח בקשה לכתובת זו, והדף יישלח אליך בל"ג מידי יום.